

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Діана Сергєєва

СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Навчальний посібник

 ПРАВОВА
ЄДНІСТЬ
РЕДАКЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ
ВИДАНЬ

Київ • Алерта • 2025

Рецензенти:

Гора І.В. – доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України, заслужений діяч науки і техніки України;

Чорноус Ю.М. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України;

Швець А.З. – начальник Головного управління Служби безпеки України, заслужений юрист України.

Автор:

Діана Борисівна Сергєєва – доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України, заслужений юрист України.

Сергєєва Д. Б.

С32 Судові експертизи у кримінальному провадженні: навч. посіб. Київ: Алерта, 2025. 262 с.

ISBN 978-617-566-921-1

У навчальному посібнику «Судові експертизи у кримінальному провадженні» розглянуто основні теоретичні аспекти судової експертизи, правове регулювання судово-експертної діяльності в кримінальному процесі України, організаційно-тактичні аспекти призначення, проведення судових експертиз та використання їх результатів у кримінальному провадженні.

Видання розраховане на студентів, курсантів навчально-наукових інститутів права, юридичних факультетів, та інститутів і факультетів державної безпеки й правоохоронної діяльності закладів вищої освіти, аспірантів, ад'юнктів, викладачів, працівників контррозвідувальних, оперативно-розшукових підрозділів правоохоронних органів, слідчих, детективів, прокурорів, адвокатів, суддів та усіх тих, хто цікавиться питаннями судової експертизи, криміналістики та кримінального процесу.

УДК 343.98

© Національна академія
Служби безпеки України, 2025
© Сергєєва Д. Б., 2025
© Видавництво «Алерта», 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ	
СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	7
1.1. Форми використання спеціальних знань у кримінальному провадженні	7
1.2. Судова експертиза як процесуальна форма використання спеціальних знань у кримінальному провадженні	17
Питання для самоконтролю	27
2. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ	
СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ	29
Питання для самоконтролю	46
3. ТЕОРІЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
ЯК ГАЛУЗЬ НАУКОВИХ ЗНАНЬ	
ПРО СУДОВО-ЕКСПЕРТНУ ДІЯЛЬНІСТЬ.....	47
Питання для самоконтролю	60
4. СУБ'ЄКТИ СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ, СУДОВО-ЕКСПЕРТНІ	
УСТАНОВИ УКРАЇНИ.....	61
Питання для самоконтролю	74
5. ЕКСПЕРТНА МЕТОДИКА ЯК ОСНОВНА	
КАТЕГОРІЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	75
Питання для самоконтролю	84

6. ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ПОРЯДОК ЗАЛУЧЕННЯ ЕКСПЕРТА ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	85
Питання для самоконтролю	99

7. ЗМІСТ ТА ОЦІНКА ВИСНОВКУ ЕКСПЕРТА. ВИСНОВОК ЕКСПЕРТА ЯК ВИД ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	100
Питання для самоконтролю	114

8. ОСНОВНІ КЛАСИ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ	115
8.1. Криміналістичні експертизи	115
8.2. Інженерно-технічні експертизи	181
8.3. Економічні експертизи.....	214
8.4. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності	223
8.5. Психологічна експертиза.....	227
8.6. Екологічна експертиза	234
8.7. Військова експертиза	240
8.8. Психіатрична експертиза.....	243
8.9. Медична експертиза.....	249

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	255
Нормативно-правові акти	255
Монографії.....	257
Підручники, навчальні посібники, курси лекцій	257
Статті.....	259
Методичні рекомендації	261

Навчальне видання

Доктор юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

СЕРГЄЄВА Діана Борисівна

СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Навчальний посібник

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерна верстка

О. В. Діордійчук
Т. М. Костенко
Д. М. Алексєєв

Підписано до друку 02.04.2025 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 13,72. Обл. вид. арк. 10,62
Тираж 300 прим.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, (099) 607-97-62.

Е-mail: alerta.pravovaednist@gmail.com, веб-сайт: alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.